

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ТАЪМИНИ АҲОЛӢ БО МАҲСУЛОТИ ХӢРОКВОРИИ
ҒАНИГАРДОНИДАШУДА

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда танзим намуда, асосҳои ташкилию ҳуқуқии пешгирӣ намудани норасоҳои микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба онро муайян мекунад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **бехатарии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда** – хусусияти маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, ки истифода ва ё нигоҳдории барои ҳаёт ва саломатии аҳоли беҳавфро дар давоми муҳлати истифодаи муқарраргардида таъмин намуда, барои саломатии насли ҳозира ва оянда бехатар мебошад;
- **бемориҳо вобаста ба норасоии йод дар организм** – ҳолатҳои номуътадиле, ки аз вайрон шудани фаъолияти ғадуди сипаршақл дар натиҷаи норасоии йод дар ҷисми инсон пайдо мешаванд (паст шудани қобилияти зеҳнӣ, камақдӣ, бачапартоӣ, таваллуди кӯдаки мурда ва ғайра);
- **ғанигардонӣ** – раванди ворид (илова) намудани як ва зиёда аз он микронутриентҳои зарурӣ ба маҳсулоти хӯроқворӣ;
- **йоднокунӣ** **намак ва маҳсулоти хӯроқворӣ** – раванди ғанигардонии намак ва маҳсулоти хӯроқворӣ бо йод бо мақсади пешгирӣ намудани бемориҳои норасоии йод;
- **микронутриентҳо** – моддаҳои ғизоии ивазнопазир, яъне сарчашмаҳои ҳаётан муҳим, ки арзиши ғизоии маҳсулоти хӯроқвориро муайян намуда, барои сохти дуруст, рушд, навшавии узвҳо, бофтаҳо, мубодилаи моддаҳо ва рушди ҷисми инсон ба таври умумӣ зарур мебошанд;
- **маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда** – маҳсулоти хӯроқворие, ки ба он бо дар назар доштани меъёрҳои мувофиқи истеъмоли маҳсулоти хӯроқворӣ дар раванди (давраи) истеҳсол (омодасозӣ) як ва ё зиёда микронутриенти зарурӣ ворид карда шудаанд;
- **норасоии микронутриентӣ** – ҳолати ҷисми инсон, ки дар натиҷаи ба қадри кофӣ қабул накардани витаминҳо, оҳан ва микроэлементҳои дигари ба онҳо ҳамаҷуз ҷисми инсон эҳтиёҷдошта, ба воситаи маҳсулоти хӯроқворӣ, ки ба пайдошавӣ ва инкишофи бемориҳои норасоии оҳан, йод ва бемориҳои дигар боис мегардад;
- **намаки ошӣ** – намаки барои истеъмоли инсон ва ҳайвонот пешбинигардида;
- **премикс** – маҷмӯи витаминҳо ва минералҳо, ки барои ғанигардонии маҳсулоти хӯроқворӣ истифода мешавад;

- пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он – маҷмӯи чораҳои бартарафсозии омилҳои хавфи пайдошавӣ ва авҷгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он равонагардида;

- шиносномаи истеҳсолот – ҳуҷҷати шакли муқарраргардида, ки нишондиҳандаҳои иқтисодии истеҳсолии истеҳсолкунанда, хусусиятҳои асосӣ ва танзимкунандаи истифодаи таҷҳизоти мавҷудаи онро барои риоя намудани раванди технологияи истеҳсолот нишон медиҳад.

Моддаи 2. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таъмини аҳолии бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таъмини аҳолии бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ба Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Вазифаҳо ва доираи амали Қонуни мазкур

1. Вазифаҳои Қонуни мазкур иборатанд аз:

- мусоидат намудан ба пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он бо роҳи ғанигардонии маҳсулоти хӯроквории аз ҷиҳати ғизонокӣ босамар ва дорои хусусияти пешгирикунӣ;

- фароҳам овардани шароит барои бартарафсозии норасоии микронутриентӣ, пешгирӣ намудани бемориҳои гуногун, пешгирии фавти модару кӯдак ва афзун намудани дарозумрии инсон;

- таҳия намудани механизму чораҳои дастгирии давлатии истеҳсолкунандагони ватанӣ ва паҳнкундагони (дистрибюторон ва фурӯшандагони) маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, тақвият додани оқибатҳои дар натиҷаи амалигардонии барномаҳои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ бадастомада.

2. Амали Қонуни мазкур ба ҳамаи тайёркунандагон, истеҳсолкунандагон, содиркунандагон, дистрибюторон ва фурӯшандаҳо, инчунин шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии дигар, ки барои фаъолият оид ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ ва муомилоти онҳо, аз ҷумла премиксҳо ҷалб карда мешаванд, паҳн мегардад.

3. Амали Қонуни мазкур нисбат ба фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ба омодаасозӣ, истеҳсол ва муомилоти иловаҳои ғизоӣ, аз ҷумла иловаҳои аз ҷиҳати биологӣ фаъол машғуланд, паҳн намегардад.

Моддаи 4. Принципиҳои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ

Ғанигардони маҳсулоти хӯрокворӣ ба принципҳои зерин асос меёбад:

- мутобиқи меъёр будани мавҷудияти ҷузъҳои ғанигардони маҳсулоти хӯрокворӣ, раванди (усулҳои) истеҳсол, нигоҳдорӣ, интиқол, фурӯш ва истифода;

- ҳатмӣ будани риоя ва иҷро намудани талаботи қонунгузорӣ, регламентҳои техникӣ (ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ), қоидаҳои меъёрҳои санитарӣ, дастурамалу дастурҳои технологӣ ва санадҳои дигари меъёрӣ дар соҳаи ғанигардони маҳсулоти хӯрокворӣ;

- ҳатмӣ будани пешбурди назорати истеҳсоли, истифодаи шаклу усулҳои аз ҷиҳати илмӣ асоснокшудаи мониторинги ғанигардонӣ ва истеъмоли маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- таъмини мавҷудияти витаминҳо, моддаҳои минералӣ ва моддаҳои дигар дар сатҳи на камтар аз меъёри барои муҳлати нигоҳдории маҳсулоти ғанигардонидашуда тавсияшаванда;

- самарабахшии тасдиқгардидаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, ки бехатарии пурра, сифатҳои муносиби таъм, ҳазмшавии хуби онҳо, хусусияти ба таври назаррас беҳтар намудани таъмини ҷисми инсон бо витаминҳо, минералҳо ва моддаҳои дигари ба таркиби маҳсулоти ғанигардонидашуда воридгардида ва нишондиҳандаҳои солимии ба моддаҳои мазкур вобастаро нишон медиҳад;

- роҳ надодан ба бадшавии хусусиятҳои истеъмолии маҳсулоти хӯрокворӣ;

- баҳисобгирии эҳтимолияти таъсири мутақобилаи кимиёии иловаҳои ғаниқунанда ва ҷузъҳои маҳсулоти ғанигардонидашаванда, муносибӣ, шакл, усулҳо ва марҳилаҳои илова намудани онҳо.

Моддаи 5. Сиёсати давлатӣ дар самти пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он

Сиёсати давлатӣ дар самти пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- амалӣ намудани чораҳои иқтисодӣ, ҳуқуқӣ ва ташкилии ба ғанигардони бозори истеъмоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда равонагардида;

- амалӣ намудани назорати давлатии сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва шароити нигоҳдории он;

- дастгирии давлатии тадқиқоти илмӣ дар самти пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;

- амалисозии чорабиниҳои пешгирикунанда оид ба таъмини кӯдакон ва занони синни қобили таваллуд бо маводи дорувории дорои йод ва оҳан;
- мониторинги самарабахшии чорабиниҳо оид ба ғанигардони маҳсулоти хӯрокворӣ, пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;
- тақмили низоми иттилоотию таҳлилӣ ва омории бақайдгирӣ дар самти пешгирию таъбириши норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;
- рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ дар самти пешгирӣ ва таъбириши норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он.

БОБИ 2. ТАНЗИМ, ИДОРАКУНӢ ВА ДАСТГИРИИ ДАВЛАТӢ ДАР САМТИ ТАЪМИНИ АҲОЛӢ БО МАҲСУЛОТИ ХӢРОКВОРИИ ҒАНИГАРДОНИДАШУДА

Моддаи 6. Назорати давлатӣ ва санҷиш дар самти таъмини бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Назорати давлатӣ ва санҷиши фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ оид ба истеҳсол ва муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, аз ҷумла премиксҳо ва хизматрасонӣ оид ба савдои чаканаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва хӯроки умумӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори назорати давлатии таъдирустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Моддаи 7. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда мансубанд:

- таҳияи самтҳои асосии сиёсати давлатӣ дар самти пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;
- назорати фаъолияти мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба масъалаҳои ғанигардони маҳсулоти хӯрокворӣ ва пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;
- тасдиқи барномаҳои илмию тадқиқотӣ оид ба пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он, таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, ташкил намудани захираҳои давлатии маҳсулоти ғанигардонидашуда ва муайян намудани манбаи маблағгузори онҳо;

- бамеъёрдарории давлатӣ дар самти муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва андешидани чораҳо оид ба дастгирии давлатии субъектҳои хоҷагидор, ки маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашударо истеҳсол меkunанд;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда дохил мешаванд:

- ҳамоҳангсозии фаъолияти вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, субъектҳои хоҷагидор ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ҷиҳати амалисозии барномаҳои давлатӣ оид ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ ва таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- муқаррар намудани талаботи санитарияю эпидемиологӣ оид ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ, меъёрҳо ва сатҳи тавсияшавандаи ингредиентҳо дар таркиби маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- ташкил, таъмин ва иҷрои корҳо дар соҳаи танзими техникӣ, ки ба талаботи ҳатмӣ нисбат ба бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва премиксҳои ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ таъингардида вобастаанд;

- тасдиқ намудани номгӯии бемориҳои ба норасоии микронутриентӣ вобаста;

- тасдиқ намудани номгӯии витаминҳо, минералҳо, омехтаю моддаҳои витаминию минералӣ ва минералӣ, ки барои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ истифода мешаванд;

- тасдиқ намудани номгӯии минералу моддаҳои, ки истифодабарии онҳо ҳангоми ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ манъ аст;

- тасдиқи тартиби анҷом додани тадқиқоти озмоишгоҳӣ бо мақсади арзёбии сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, даврияти назорати давлатӣ дар объектҳои истеҳсол ва муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- гузаронидани мониторинги сифат, истеҳсол, нигоҳдорӣ, воридот ва фурӯши намаки йодноккардашуда ва маҳсулоти ғизоӣ;

- гузаронидани корҳои санитарияю эпидемиологӣ ва фаҳмондадиҳӣ оид ба пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он дар байни аҳоли;

- таҳияи дастурҳои методӣ барои истеҳсолкунандагон, фурӯшандаҳо ва истеъмолкунандагони маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- гузарондани чорабиниҳо оид ба огоҳкунии аҳоли дар хусуси хавфу оқибатҳои бемориҳои вобаста ба норасоии витамину микроэлементҳо дар маводи ғизоӣ ва зарурати истеъмол намудани маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- тасдиқ намудани талаботи санитарияи гигиенӣ барои объектҳои, ки истеҳсол ва муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашударо амалӣ менамоянд;

- гузарондани таҳлили санитарияи эпидемиологӣ маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва додани сертификати гигиенӣ ба маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- мувофиқасозии шарту меъёрҳои техникӣ, қоидаю меъёрҳо, дастуру дастурамалҳои технологӣ ва ҳуҷҷатҳои дигар оид ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ, риоя намудани меъёрҳо, қоидаю чораҳои дахлдори санитарӣ;

- тасдиқ намудани номгӯи усулҳои андозагирӣ ва тадқиқи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, озмоишгоҳҳои ҳаммонандкунӣ, тадқиқ ва арзёбии самарабахшии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- арзёбӣ ва пешгӯии дараҷаи паҳншавии норасоии микронутриентӣ дар байни аҳоли;

- назорати давлатии сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон.

Моддаи 9. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба танзими техникӣ ва метрология дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба танзими техникӣ ва метрология дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда дохил мешаванд:

- татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи бамеъёрдарории техникӣ, стандартонӣ ва сертификатсияи ҳатмии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва премиксҳо;

- амалигардонии сертификатсияи низоми бехатарии истеҳсоли маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, назорати метрологӣ ва таҳлили таҷҳизоти корхонаҳои истеҳсолкунандаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- анҷом додани назорати давлатӣ нисбати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба риоя гардидани талаботи ҳатмии санадҳои меъёрӣ дар соҳаи танзими техникӣ ҳангоми истеҳсоли

маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда ва премиксҳои барои ғанигардони маҳсулоти хӯроқворӣ пешбинигардида;

- амалигардони назорати давлатии риояи ҳатмии талаботи регламентҳои техникӣ (ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ) ва арзёбии мутобиқат ба талаботи регламентҳои техникӣ (ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ) дар самти муомилоти маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 10. Ваколатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда

Ба ваколатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар самти таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда дохил мешаванд:

- таҳия ва амалигардони барномаҳои маҳаллӣ дар самти пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он;

- дастгирӣ намудани истехсолкунандагони маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда ва премиксҳо;

- иштирок дар раванди истифодаи ҳатмии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда дар муассисаҳои таълимӣ, тандурустӣ, иҷтимоӣ ва ташкилотҳои дигари бучетӣ;

- ташкил ва амалигардони корҳои огоҳӣ ва пешгирикунанда оид ба пешгирии норасоии микронутриентӣ, ошкор намудани гурӯҳҳои мақсадноки дорои норасоии микронутриентӣ;

- таъмини дастрасии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда ба аҳоли;

- андешидани чораҳо оид ба таъмин намудани сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, премиксҳои барои ғанигардони маҳсулоти хӯроқворӣ пешбинигардида ва шароити нигоҳдории онҳо;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 11. Самтҳои асосии таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, дастгирии давлатии таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он

1. Самтҳои асосии таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда чунин мебошанд:

- муқаррар намудани номгӯи маҳсулоти хӯрокворие, ки ҳатман ғанӣ гардонида мешаванд;
- таъмин намудани истеҳсоли маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;
- таъмини мувозинати содироту воридоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;
- хариди давлатии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бо мақсади ташаккул, навкунӣ ва пурра намудани захираҳои дахлдори давлатӣ;
- мониторинги мунтазами вазъи бозори маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда.

2. Тартиби амалисозии дастгирии давлатии таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба онро санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунанд.

Моддаи 12. Мониторинги бехатарии маҳсулоти хӯрокворӣ ва саломатии аҳоли

1. Бо мақсади муайян намудани самтҳои афзалиятноки ҳифзи саломатии аҳоли ва таҳияи тадбирҳо оид ба пешгирии ворид шудани маҳсулоти хӯроквории ба саломатии аҳоли зарарнок аз тарафи мақомоти дахлдори давлатӣ яқчо бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мониторинги (мушоҳида, арзёбӣ ва пешгӯӣ) амалисозии барномаҳои мавҷуда, бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, премиксҳо, инчунин ҳолати норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он ташкил ва гузаронида мешавад.

2. Шахсони воқеӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дар баргузории мониторинги ҳолати норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он, инчунин пешгирии ба бозори истеъмолӣ ворид гардидани маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашудаи зарарнок ва премиксҳо, ки ба саломатии инсон зарар мерасонанд, иштирок намоянд.

БОБИ 3. ПЕШГИРИИ НОРАСОИИ МИКРОНУТРИЕНТӢ ВА БЕМОРИҲОИ ВОБАСТА БА ОН

Моддаи 13. Самтҳои асосии пешгирии норасоии микронутриентӣ ва пешгирии бемориҳои вобаста ба он дар байни аҳоли

Самтҳои асосии пешгирии норасоии микронутриентӣ ва пешгирии бемориҳои вобаста ба он дар байни аҳоли аз инҳо иборат мебошанд:

- амалисозии чораҳои ташкилӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ, ҳуқуқӣ, иттилоотӣ ва чораҳои дигари ба таъмини аҳоли бо маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда равонагардида;

- танзими меъёрии техникии ғанигардонии орди гандум ва маҳсулоти ғизоии дигар бо витаминҳои дорои оҳан, минералҳо ва моддаҳои дигар, аз ҷумла йоднокунии намаки ошӣ ва маҳсулоти хӯроквории дигар;

- таъмин, риоя ва иҷро намудани талабот нисбат ба муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, аз ҷумла таъмини шахсони дорои норасоии микронутриентӣ бо доруворӣ йод ва оҳандошта;

- таъмини дастрасии кумаки тиббӣ ба шахсони мубталои бемориҳои норасоии йод ва оҳан дар ташкилотҳои тандурустӣ;

- таъмини назорати давлатии сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва премиксҳои барои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ пешбинигардида;

- дастгирии давлатии истеҳсоли маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ва премиксҳо барои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ, инчунин тадқиқоти илмӣ оид ба ташкил намудани технологияи инноватсионии барои ошкорсозии барвақтии норасоии микронутриентӣ ва усулҳои пешгирии он;

- мониторинг ва арзёбии амалигардонии барномаҳои давлатии ба пешгирии норасоии микронутриентӣ дар байни аҳоли раवонагардида.

Моддаи 14. Чораҳои пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он дар байни аҳоли

Пешгирии норасоии микронутриентӣ ва бемориҳои вобаста ба он дар байни аҳоли амалӣ намудани чорабиниҳои зеринро пешбинӣ менамояд:

- ташкил намудани муоинаи аҳоли, ошкор кардани шахсони гирифтори бемориҳои норасоии йод ва оҳан;

- арзёбӣ ва мониторинги ҳамасолаи раванди паҳншавии бемориҳои норасоии йод ва оҳан, самарабахш будани тадбирҳои гузаронидашавандаи пешгирӣ;

- ташкил ва тавассути матбуоти даврӣ, воситаҳои дигари ахбори омма ва рекламаи иҷтимоӣ амалӣ намудани таблиғи фарҳанги санитарӣ оид ба масъалаҳои пешгирӣ намудани норасоии микронутриентӣ;

- риояи ҳатмии талаботи қоидаю меъёрҳои санитарияю гигиенӣ оид ба таъмини сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- муайян намудани эҳтиёҷот ва таъмини истеъмоли маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- таҳкими малакаҳои гигиенӣ оид ба истеъмоли ғизо ва фарҳанги истеъмоли ғизо аз ҷониби кӯдакон, таъмини ғизои солим дар муассисаҳои таълимии томактабӣ ва таҳсилоти миёнаи умумӣ;

- таъмини устувори гурӯҳҳои мақсадноки аҳоли бо дорувории дар таркибаш оҳандошта ва витаминҳо, беҳбудӣ бахшидан ба гигиена ва санитария дар байни аҳоли барои пешгирии бемориҳо ва вайроншавии мубодилаи ғизо;

- афзун намудани дастрасии сарчашмаҳои иттилоот оид ба истеъмоли ғизои солим бо мақсади беҳтар намудани нигоҳубин ва таҷрибаи ғизодихӣ, солимии репродуктивӣ, пешгирии бемориҳои дигари вобаста ба норасоии микронутриентӣ, инчунин истифодаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда;

- таҳия ва амалисозии маҷмӯи корҳои огоҳӣ ва пешгирикунанда бо мақсади ривож додани малакаҳои падару модарон барои беҳтар намудани солимии ҷисмонӣ равоӣ, инчунин рушди равонӣ иҷтимоӣ кӯдакону наврасон;

- чораҳои дигари санитарӣ гигиенӣ ва фаҳмондадиҳӣ.

БОБИ 4. ТАЛАБОТ НИСБАТ БА ҒАНИГАРДОНИИ МАҲСУЛОТИ ХҶРОКВОРИ

Моддаи 15. Шартҳои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ

1. Ғанигардонии маҳсулоти хӯроквории пешбининамудаи Қонуни мазкур танҳо бо ҳиссаҳои микронутриентӣ, ки барои истифода аз ҷониби мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ аҳоли иҷозат дода шудааст, ба роҳ монда мешавад. Арзиши ғизоии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, ки талаботи физиологии инсонро ба моддаҳо ва нури зарурӣ қонеъ мегардонад, бояд ба талаботи муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ бошад.

2. Ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ бо усулҳои сурат мегарад, ки таъсири номатлубро ба муҳити зист аз байн мебаранд ё маҳдуд месозанд.

Моддаи 16. Талаботи умумӣ нисбат ба ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ

1. Ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ бо дарназардошти намуди маҳсулоти хӯрокворӣ ва технологияи истифодашаванда ҳатман дар шароити аз ҷиҳати гигиенӣ тоза амалӣ мегардад.

2. Ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ набояд хусусиятҳои истеъмолии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашаванда, моддаҳои дигари дар таркиби он бударо кам кунад ё ҳазмшавии онҳоро халалдор созад. Дар ин сурат, намнокии таркиби маҳсулот набояд аз меъёри

муқарраргардидаи ниҳой зиёд бошад ё дар баробари ин муҳлати нигоҳдорӣ ё истифодабарии онҳоро кам кунад.

3. Маҳсулоти хӯровории ғанигардонидашуда набояд дар таркиби худ моддаҳои зараровар дошта бошанд. Онҳо бояд тавре баркаш ва борпеч карда шаванд, ки ҳангоми нигоҳдорӣ, интиқол ва фурӯш сифат ва бехатарии маҳсулотро таъмин карда тавонанд.

4. Ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ бо дар назар доштани намуд ва арзиши ғизоии онҳо мутобиқи регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ) аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқгардида амалӣ мегардад. Раванди ғанигардонии маҳсулоти хӯроквориро қоидаю меъёрҳои санитарӣ ва гигиенӣ, шартҳои техникӣ, дастуру дастурамалҳои технологӣ ва санадҳои меъёрии дигар танзим менамоянд.

5. Миқдори умумии витаминҳо, минералҳо ва моддаҳои дигари ба маҳсулоти хӯрокворӣ иловашуда набояд аз меъёри муқарраргардидаи ниҳой зиёд бошад. Миқдори ниҳоии микронутриентҳо дар маҳсулоти серғизо ва хушккардашуда бояд ба миқдори дар таркиби маҳсулоти хӯрокворӣ ҷойдошта, ки барои истеъмол омода шудаанд, баробар бошад.

6. Миқдори витаминҳо ва моддаҳои минералии таркиби маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бояд бо воҳидҳои бузургии низоми байналмилалӣ воҳидҳо (миллиграмм ё микрограмм) ё бо воҳидҳои бузургии дигар, ки барои истифода мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таъмини ченаки ягона иҷозат дода шудаанд, нишон дода шаванд.

7. Сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бояд ба талаботи регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ), қоидаю меъёрҳои санитарӣ, байторӣ, фитосанитарӣ, инчунин дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ бошанд.

Моддаи 17. Намудҳои маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашаванда

Намудҳои зерини маҳсулоти хӯрокворӣ ғанигардонидашаванда мешаванд:

- орди гандумии навъи олій ва якум;
- хамирмояи (дрожжи) нонпазӣ, маҳсулоти нонӣ ва қаннодӣ;
- шир ва маҳсулоти ширии туршмаза, аз ҷумла барои ғизои кӯдакон пешбинигардида;
- шарбат, шаҳди мева ва (ё) сабзавот, нӯшокиҳои мевагӣ ва (ё) сабзавотии шарбатдор;
- оби нӯшокии дар зарфҳо ҷойгиршуда ва нӯшокиҳои ғайримашруботӣ;
- намаки ошӣ.

Моддаи 18. Талабот ба сертификатсия ва тамғагузории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда

1. Маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, ки барои фурӯш пешбинӣ гардидааст, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи баҳодихии мутобиқат сертификатсия карда мешавад.
2. Тамғагузории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда ҳатмӣ мебошад.
3. Дар варақаҳои борпечӣ – замимавии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, тамғакоғаз ё тамғаи бор бояд ба забони давлатӣ маълумоте, ки бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидааст, дарҷ карда шавад.
4. Борҷомаи маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда бояд имконияти нигоҳ доштани моддаҳои ба он иловагардидаро ба миқдори пешбиниамудаи стандарт ва регламентҳои техникии таъмин намояд.
5. Аломатҳои тамғагузории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда бояд маълумот оид ба навъ, қайди ҳуччате, ки мутобиқи он ҳаммонандкунӣ анҷом дода мешавад, маълумот дар хусуси тасдиқ намудани мутобиқат, калимаҳои «Ғанигардонидашуда», «Йодноккардашуда»-ро бо ҳарфҳои калон дар бар гиранд.
6. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тамғагузории намудҳои алоҳидаи маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда метавонад талаботи иловагиро муқаррар намояд.

БОБИ 5. ИСТЕҲСОЛ ВА МУОМИЛОТИ МАҲСУЛОТИ ХҶРОҚВОРИИ ҒАНИГАРДОНИДАШУДА

Моддаи 19. Хусусиятҳои истеҳсол ва муомилоти маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда

1. Истеҳсол ва муомилоти маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда бо тартиби пешбиниамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешаванд.
2. Муомилоти маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда дар ҳолати мавҷуд будани ҳуччатҳои тасдиқкунандаи мутобиқати он ба талаботи сифат ва беҳатарӣ роҳ дода мешавад. Ҳуччатҳои тасдиқкунандаи сифат ва беҳатарии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда сертификатҳое мебошанд, ки аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ дар асоси натиҷаи сертификатсияи бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом додашуда дода шудаанд.

Моддаи 20. Истеҳсоли маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда

1. Истеҳсоли маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда дар асоси саноатӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие амалӣ карда мешавад, ки объекти истеҳсоли (сохт, ҷойгиршавӣ, андоза), асбобу анҷом ва таҷҳизоти технологии онҳо бо асбобҳои назоратии дахлдоре таҷҳизонида шудаанд, ки ба талабот нисбат ба маводи бо маҳсулоти ғизоӣ робитадошта пешниҳодшаванда сохта шудаанд ва шиносномаи истеҳсолотро доранд.

2. Истеҳсолкунандагони маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда уҳдадоранд назорати истеҳсолии бехатарии онҳоро дар ҳама марҳилаҳои истеҳсол ташкил кунанд ва анҷом диҳанд, намунаи маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашударо гиранд, талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқиро нисбат ба шартҳои муомилоти маҳсулоти ғизоӣ риоя кунанд. Бо мақсади таъмин намудани сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда истеҳсолкунандагон уҳдадоранд санҷиши сатҳи премиксҳо, назорати таҷҳизот, раванди омехтакунии, мониторинг, назорати баркаш ва борпечкунии, тамғагузорӣ, инчунин таъмин намудани фурӯшандагонро бо сертификати миқдори муайяни маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, ки ба фурӯш бароварда шудаанд, ба роҳ монанд.

3. Истеҳсолкунандаи маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда уҳдадор аст дақиқии ба вояҳо тақсим карданро бо ҳаҷми (вазни) муайяншудаи маҳсулоти ғизоӣ риоя кунад, ба миқдори муқарраргардида ҷой доштани премиксҳои дахлдорро дар таркиби маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда кафолат диҳад. Дар ин сурат, мавҷудияти премиксҳо дар таркиби маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, ки аз ҷониби истеҳсолкунанда кафолат дода мешавад, бояд ба меъёрҳои муносиби истеъмол асос ёфта, эҳтиёҷоти тавсияшавандаро ба чунин микронутриентҳо қонеъ гардонад.

4. Истеҳсолкунандагони маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда барои исбот кардани сифат ва бехатарии маҳсулоти мазкур, ки ба фурӯш мебароранд, масъул мебошанд.

Моддаи 21. Нигоҳдории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда

1. Нигоҳдории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда низоми равандҳои технологиро оид ба фароҳам овардани шароит барои таъмини бехатарии маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда, нигоҳдорӣ ва ҳифзи хусусиятҳои истеъмолии онҳо дар бар мегирад.

2. Нигоҳдории маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда дар бинои иншооти махсус таҷҳизонидашуда, ки ба талаботи қоидаҳои меъёрҳои санитарӣ ҷавобгӯӣ мебошанд, бо риояи талаботи экологӣ, зиддисӯхторӣ, фитосанитарӣ ва талаботи дигари муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.

3. Бо мақсади ба ҳадди ақал расонидани талафоти эҳтимолии премиксҳо, аз ҷумла йод, маҳсулоти хӯроқвории ғанигардонидашуда бояд аз таъсири бевоситаи нурҳои офтоб ё сарчашмаи равшани барзиёд, ҳарорат ё намнокии баланд, олудашавӣ бо ҷангу ифлосиҳои

дигар аз муҳити зист ё таъсири дигари номатлуби пешбинишудаи регламентҳои техникӣ ҳифз карда шаванд.

Моддаи 22. Фурӯши маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

1. Фурӯши маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда мешавад.
2. Намудҳои алоҳидаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашудаи муҳлати нигоҳдориашон гузашта барои хӯроки чорво ва парандагон коркард ё бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нобуд карда мешаванд.

Моддаи 23. Воридоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

1. Воридоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад. Ба муомилоти озод баровардани маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда танҳо дар ҳолати мавҷуд будани сертификати мутобиқат амалӣ карда мешавад, агар шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошанд.
2. Ба воридоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ба Ҷумҳурии Тоҷикистон бе сертификати дахлдор танҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба намоишго гузоштан ва бо мақсади гузаронидани тадқиқот ё озмоиш иҷозат дода мешавад.

Моддаи 24. Маҳдуд намудани муомилоти маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

1. Фурӯши маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, ки ба талаботи Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, қоидаҳои меъёрҳои санитарӣ байторӣ ва фитосанитарӣ ҷавобгӯӣ намебошанд, дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст.
2. Ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан, инчунин истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бе сертификати мутобиқат, шартҳои барои интиқол, нигоҳдорӣ ва фурӯш зарурӣ, инчунин тамғагузоришуда манъ аст. Аз ҷумла, иҷро намудани амалҳои зерин манъ аст:
 - ба муомилоти озод баровардан ва содироти орди гандумии воридотии ғанигардониданашудаи навъи олій ва якум;
 - истеҳсол ва фурӯши орди гандумии ғанигардониданашудаи навъи олій ва якум;
 - фурӯхтани маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда, аз ҷумла намаки йодноккардашуда ва маҳсулоти физиоӣ йодноккардашудаи муҳлати нигоҳдориашон гузашта;

- воридоти намаки йодноккарданашуда;

- воридот, содирот ва фурӯши маҳсулоти қалбакӣ;

- истифодаи намаки йодноккарданашуда барои саноати хӯрокворӣ;

- аз ҷониби истеҳсолкунандагон ё воридкунандагон таҳвил намудани намаки йодноккарданашуда барои истеъмоли инсон ва барои эҳтиёҷоти саноати хӯрокворӣ, ки миқдори йод дар таркиби он аз сатҳи муқаррарнамудаи регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ) камтар аст;

- фурӯхтани маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашудаи дар таркибаш премиксдошта, аз ҷумла намаки йодноккарданашуда, ки миқдори йод дар таркиби он аз сатҳи муқаррарнамудаи регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ) дар натиҷаи аз ҷониби субъекти фаъолияти хоҷагидорӣ риоя нагардидани қоидаҳои ҳамлу нақд, нигоҳдорӣ ё фурӯши муайяннамудаи истеҳсолкунанда кам шудааст;

- савдои яклухт ва чаканаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашудаи баркаш ва борпечнашуда.

Моддаи 25. Рекламаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

Рекламаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда бо тартиби пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 26. Партовкунии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда

1. Партовкунии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашудаи барои истеъмол ношоям бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо иштироки намояндагони мақомоти дахлдори давлатӣ анҷом дода мешавад.

2. То партовкунии маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда моликони (соҳибони) он уҳдадоранд чораҳоеро андешанд, ки истифодаи минбаъдаи онро аз рӯи таъйинот истисно мекунанд. Дар ин ҳолат имконияти истифодаи маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда ба сифати хӯроки чорво ва паранда бо хулосаи ташхис муайян карда шуда, бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи байторӣ мувофиқа карда мешавад.

3. Молики (соҳиби) маҳсулоти хӯроквории ғанигардонидашуда дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли бо мақсади пешгирӣ намудани оқибатҳои номатлуб усулу шартҳои партовкунии онро интиҳоб менамояд.

БОБИ 6. ХУСУСИЯТҲОИ ҒАНИГАРДОНИИ НАМУДҲОИ АЛОҲИДАИ МАҲСУЛОТИ ХҶРОКВОРИӢ

Моддаи 27. Ғанигардонии орди гандумии навъи оӣ ва якум

1. Орди гандумии навъи олій ва якум, ки барои фурӯш дар бозори дохилии истеъмоли таъйин гардидааст, бояд ғани гардониданида шавад.
2. Орд бо витаминҳои дар таркибашон оҳан, минералҳо ва моддаҳои дигардошта дар асоси ягонагии қоидаҳои бамеъёрдарории таркиби ҳиссаҳои ғанигардонӣ, равандҳои (усулҳои) истеҳсол, нигоҳдорӣ, интиқол, фурӯш ва истифода ғани гардонда мешавад. Меъёрҳои мавҷудияти витаминҳо, минералҳо ва моддаҳои дигар дар таркиби орд, сифат, бехатарӣ ва усулҳои ғанигардонии он бояд ба қоидаҳои меъёрҳои санитарии эпидемиологӣ, инчунин талаботи дигари меъерӣ мутобиқ бошанд.
3. Ғанигардонии орд аз тарафи корхонаҳои ордбарории дорои раванди пурра ташаккулёфтаи технологияи истеҳсоли орд дар ҳолати мавҷудияти таҷҳизоти дахлдори технологӣ барои ба вояҳо тақсим кардан ва омехтакунии, инчунин мавод ва ашёи хоми ба талаботи регламентҳои техникӣ (ҳуҷҷатҳои меъерии техникӣ) ҷавобгӯӣ анҷом дода мешавад.
4. Корхонаҳои истеҳсолкунандаи орд ҳуқуқ доранд, ки тибқи шартномаҳои баимзорасонидашуда орди гандумии ғанигардониданашударо барои содирот истеҳсол кунанд.
5. Дар борҷомаи орди ғанигардониданашуда навиштаҷоте қайд мегардад, ки мутобиқи он ҳаммонандкунии анҷом дода мешавад ва маълумот оид ба тасдиқ намудани мутобиқат бо дарҷи номгӯӣ иловаҳои воридкардашуда (премиксҳо) сабт мегардад.

Моддаи 28. Ғанигардонии шир, маҳсулоти ширӣ ва нӯшокиҳои дар асоси шир истеҳсолшуда

1. Шир, маҳсулоти ширӣ ва нӯшокиҳои дар асоси шир истеҳсолшуда, ки барои истеъмоли умум пешбинӣ шудаанд, дар алоҳидагӣ ё дар маҷмӯъ бо витаминҳо, микро ва макроэлементҳо, нахҳои ғизоӣ ва дигар маводи барои истифода иҷозатдодашуда дар корхонаҳои саноатии коркарди шир бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон ғани гардонда мешаванд. Намудҳои алоҳидаи маҳсулоти ширӣ бо ёод ғани гардонда мешаванд.
2. Дар борпечи маҳсулоти хӯроквории зикршуда бояд маълумот оид ба таркиби микро ва макроэлементҳо, витаминҳо дар маҳсулоти тайёри ғанигардониданашуда, маводи дигари барои ғанигардонии маҳсулот истифодашуда, моддаҳои дигари бо зикри мансубияти миқдори ба маҳсулот иловашуда, моддаҳои ба вояи шабонарӯзии истеъмоли онҳо ва хусусиятҳои истеъмоли маҳсулот (ҳангоми зарурат) ҷойгир карда шавад. Миқдори моддаҳои, ки ба маҳсулоти ширӣ ғанигардониданашуда илова карда шудаанд, бо дар назар доштани таркиби онҳо дар маҳсулоти зикршуда бо қайд намудани муҳлати охири истифодабарии он нишон дода мешавад.

Моддаи 29. Ғанигардонии маҳсулоти ғизои кӯдакон

1. Аз маҳсулоти барои ғизои кӯдакон пешбинишуда маҳсулоти дар асоси шир истеҳсолгардида барои ғизои кӯдакони навзод омехтаҳои ширӣ мутобиқгардондашуда ё қисман мутобиқгардондашудаи аввалия ё баъдина (аз ҷумла омехтаҳои ширӣ хушк), омехтаҳои хушкӣ

ширии туршмазза, нӯшокиҳои ширӣ (аз чумла, хушккардашуда) барои кӯдакони навзод, омехтаҳои хушк барои шӯла (дар шароити хона бо истифодаи оби нӯшокӣ тайёр кардашаванда) ғанӣ гардонда мешаванд. Миқдори мавҷудияти витамину минералҳо дар таркиби омехтаҳои моеъ ва хушки ширӣ барои ғизои кӯдакони навзод бо регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ) муқаррар карда мешаванд.

2. Дар борҷомаи маҳсулоти ширӣ барои ғизои кӯдакони навзод пешбинигардида маълумоти иловагӣ оид ба арзиши ғизоии маҳсулот, аз чумла миқдори витаминҳо, моддаҳои минералӣ ва арзиши неруии он дарҷ мегардад.

Моддаи 30. Ғанигардонии шарбат, шаҳди мева ва (ё) сабзавот, нӯшокиҳои мевагӣ ва (ё) сабзавотии шарбатдор

1. Барои ғанигардонии шарбат, шаҳди мева ва (ё) сабзавот, нӯшокиҳои мевагӣ ва (ё) сабзавотии шарбатдор витамину моддаҳои витаминмонанд, моддаҳои минералӣ, кислотаҳои органикӣ, нахҳои ғизоӣ, кислотаҳои чарбуии пурранашуда, маҷмӯи қандҳо (полисахарид) ва моддаҳои дигари пешбининамудаи регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ), ки бо тартиби муқарраргардида барои истифодабарӣ дар саноати хӯрокворӣ пешбинӣ шудаанд, истифода бурда мешаванд.

2. Дар борҷомаи шарбат, шаҳди мева ва (ё) сабзавот, нӯшокиҳои мевагӣ ва (ё) сабзавотии шарбатдори ғанигардонидашуда ҳатман ҳама микронутриентҳои ба таркиби он дохилгардида дарҷ карда мешаванд.

Моддаи 31. Ғанигардонии хамирмояи (дрожжи) нонпазӣ, маҳсулоти нонӣ ва қаннодӣ

1. Хамирмояи (дрожжи) нонпазӣ, маҳсулоти нонӣ ва қаннодӣ бо ингредиентҳои дахлдор, инчунин йод, ки истифодаи онҳоро мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли барои ғанигардонии маҳсулоти хӯрокворӣ иҷозат додааст, аз ҷониби истеҳсолкунанда ғанӣ гардонда мешаванд.

2. Ғанигардонӣ ва йодноккунии хамирмояи нонпазӣ, маҳсулоти нонӣ ва қаннодӣ аз ҷониби регламентҳои техникӣ (хуччатҳои меъёрии техникӣ) муқаррар карда шуда, мувофиқи дастуру дастурамалҳои технологӣ ба миқдори пешбининамудаи меъёрҳои пешгирии аз чиҳати илмӣ асоснокшудаи миқдори онҳо дар таркиби маҳсулот анҷом дода мешаванд.

Моддаи 32. Йодноккунии ва ғанигардонии оби нӯшокии дар зарфҳо ҷойгиркардашуда ва нӯшокиҳои ғайримашруботии ташнагишкан

1. Оби нӯшокии дар зарфҳо ҷойгиркардашуда барои истифодабарӣ дар маҳсулоти хӯрокворӣ бо иҷозати мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли йоднок карда мешавад.

2. Ганигардони оби нӯшокии дар зарфҳо ҷойгиркардашуда бо микро ва макроэлементҳо ва нӯшокиҳои ташнагишикани ғайримашруботӣ бо микроэлементҳо дар сатҳи меъёрҳои гигиени сифати онҳо анҷом дода мешавад, ки бо талаботи санитария эпидемиологӣ ва гигиенӣ нисбат ба моли таҳти назорати санитария эпидемиологӣ қарордошта муқаррар гардидааст.

Моддаи 33. Йодноккунии намаки ошӣ

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон намаки барои истеъмол таъйингардида йоднок карда мешавад. Истеҳсолкунандагони намаки ошӣ уҳдадоранд, ки йодноккунии намаки аз ҷониби онҳо истеҳсол, тайёр, фурӯхташаванда ё тақсимотшавандаро анҷом диҳанд. Намаки ошӣ йодноккардашуда, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фурӯхта ва ё тақсимот карда мешавад, новобаста ба мамлакати истеҳсол, бояд сертификатсия ва тамғагузорӣ шуда, сифату бехатарии он ба талаботи регламентҳои техникӣ (ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ) ва қоидаҳои меъёрҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда мувофиқ бошад. Талабот ба сифат ва бехатарӣ инчунин ба намаки ошӣ йодноккардашудаи воридшаванда бояд риоя шаванд.

2. Намаки ошӣ йодноккардашуда ба сифати ҳомили иловаҳои ғизоӣ дар саноати хӯрокворӣ, хӯриши мустақил, ҷузъи маҳсулоти ғизоӣ, инчунин якҷоя бо маҳсулоти ғизоии дигар, моддаҳои минералӣ ҳангоми пухтани хӯрок дар хонаводаҳо, корхонаҳои хӯроки умумӣ ва саноати хӯрокворӣ истифода бурда мешавад.

3. Усули йодноккунии намаки ошӣ, сифат ва бехатарии он, ғизати йод, нишондиҳандаҳои мониторинги раванди технологияи йодноккунии намак ва дараҷаи мавҷудияти йод дар таркиби намак дар марҳилаи нигоҳдорӣ то истеъмол, истифодаи он бояд ба ҳама талаботи ҳуҷҷатҳои меъёрии амалкунанда ҷавобгӯӣ бошанд. Равандҳои истеҳсолию технологӣ, яъне тозакунии, майдакунии ва йодноккунии, баркаш ва борпечкунии, тамғагузорӣ, инчунин интиқол, нигоҳдорӣ ва фурӯши намак бояд ба меъёрҳои амалкунандаи санитария гигиенӣ оид ба сифат ва бехатарии маҳсулоти хӯрокворӣ ва пешгирӣ намудани ҳама гуна хавфҳои олудашавии онҳо қатъиян мутобиқ бошанд.

4. Намаки ошӣ йодноккардашуда бояд ба халтаҳои бофтаи полипропилени тоза, халтаҳои ҷутии истифоданашуда ё маводи дигари дорои дарунхалтаи полиэтиленӣ ғафс, ки нигоҳдорию йодро дар давоми муддати истеъмол дар сатҳи дахлдор нигоҳ медорад, ҷойгир карда шавад. Борҷомаи намаки йодноккардашуда бояд нигоҳдорию сифат ва миқдори камтарини муқарраргардидаи йодро дар таркиби намак то гузаштани муҳлати истеъмоли он таъмин кунад.

5. Таҳвили намаки ошӣ йодноккардашуда барои фурӯши чакана ё нуқтаҳои ниҳонии тақсимкунии он на дертар аз 12 моҳ аз рӯзи истеҳсоли он анҷом дода шуда, баъд аз он муҳлати

нигоҳдорияш гузашта ҳисобида мешавад. Намаки муҳлати нигоҳдорияш гузашта бояд иваз ё ба таҳвилгари (фурӯшандаи) он баргардонда шавад.

6. Истеҳсолкунандагон, тайёркунандагон, аз ҷумла субъектҳое, ки дар соҳаи хӯроки умумӣ хизматрасониरो анҷом медиҳанд ва намаки оширо истифода мебаранд, уҳдадоранд ҳангоми истеҳсол намудани маҳсулоташон намаки ошии йодноккардашударо истифода баранд.

7. Вобаста ба пайдоиш ва усули истеҳсоли намаки ошӣ ба таркиби он ба ғайр аз йод метавонанд моддаҳои дигари минералие, ки барои истифода дар маҳсулоти хӯрокворӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли иҷозат дода шудаанд, бо миқдори гуногун илова карда шаванд.

8. Ба муомилоти намаки йодноккарданашуда, яъне намаки саноатӣ, ки барои коркард, коркарди дубора ва (ё) истеҳсоли маҳсулоти тичоратии ба маҳсулоти хӯрокворӣ дохилнабуда истифода мешавад, бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии техникӣ иҷозат дода шудааст.

9. Дар самти йодноккунии намак бо мақсади пешгирии бемориҳои вобаста ба норасоии йод дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои зерин андешида мешаванд:

- ташкили муоинаи аҳоли, пешгирӣ ва ошкор кардани шахсоне, ки гирифтори бемориҳои норасоии йод гардидаанд;

- баҳодихии ҳарсола бо мақсади мониторинги раванди паҳншавии бемориҳо аз норасоии йод, самаранокии чораҳои пешгирӣ ва ба мақомоти дахлдор пешниҳод кардани маълумот дар бораи натиҷаҳои он;

- гузаронидани тадқиқоти илмӣ ба пешгирӣ аз бемориҳои норасоии йод равонагардида;

- огоҳ кардани аҳоли дар бораи чораҳои пешгирӣ аз бемориҳои норасоии йод ва ташкили воситаҳои маърифати санитарӣ тавассути матбуот, радио ва телевизион оид ба масъалаҳои пешгирии бемории норасоии йод, наشري варақаҳо, маълумотномаҳо ва дигар тадбирҳо;

- ҳатмӣ будани риояи стандартҳо, талаботи меъёрҳои санитарии гигиенӣ ва қоидаҳои таъмини сифат ва бехатарии намаки ошии йодноккардашуда аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ба истеҳсол, содирот, воридот ва фурӯши намаки ошии йодноккардашуда машғул мебошанд.

БОБИ 7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 34. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 35. Дар бораи аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи йоднокгардони намак»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 декабри соли 2002 «Дар бораи йоднокгардони намак» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2002, №11, мод. 738; с. 2007, №5, мод. 369) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 36.Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ РАҲМОН

ш. Душанбе,
19 июли соли 2019,
№ 1635